

İsm-i Kuddüs'ün bir belgesi: Gusül

Niyazi Köseadağ: “Guslün manası, hikmetleri ve delili ile gusül abdestini sırasına göre alınışı hakkında bilgi verir misiniz?”

Gusül, İsm-i Kuddüs'ün vücudumuzdaki haftalık bir belgesidir. Malûm, Bediüzzaman'a göre temizlik fiili, kâinatta tek başına İsm-i Kuddüs'ü gösteren büyük bir fiildir. “Tanzif, ism-i Kuddûs gibi bir İsm-i Âzamdandır, kâinatın daire-i âzamında görünen bir cilve-i âzamıdır ki, doğrudan doğruya mevcudiyet-i Rabbâniyeyi ve vahdâniyet-i İlâhiyeyi, Esmâ-i Hüsnâsıyla beraber, güneş gibi, geniş ve dürbün gibi olan gözlere gösterir.” 1

Gusül, lügatte, bir şeyi temiz ve temizleyici su ile yıkamak demektir. Dinî deyim olarak ise gusül, iğne ucu kadar kuru yer kalmaksızın bütün bedeni yıkamaktır. Yani boy abdesti almaktır. Abdeste küçük temizlik; abdest almayı gerektiren durumlara da küçük kirlilik dendiği gibi; gusle büyük temizlik, gusül yapmayı gerektiren hallere ise büyük kirlilik denir.

Guslün farziyeti âyet ve hadislerle sabittir. Cenâb-ı Hak Kur'ân'da; “Eğer cünüpseniz guslederek temizlenin” 2 buyurur. Hazret-i Âişe validemiz (ra) Resûl-i Ekrem (asm) ile aynı kaptan guslettiklerini, guslederken “Sen önce alacaksın!”, “Ben önce alacağım!” diye şakalaştıklarını; Resûlullah'ın (asm) “Bana bırak!” buyurduğunu, onun da “Bana bırak!” dediğini bildiriyor. 3

Guslün maddî-manevî birçok fayda ve hikmetleri vardır. Her şeyden önce belli durumlarda Allah'ın emridir ve farzdır. Bazı durumlarda ise Peygamber Efendimiz'in (asm) şefaatine esas olmak üzere Sünnet-i Seniyye sevabı kazandırmaktadır. Bu sevaplara denk olarak gusül, ruhumuzun günah kirlerinden arınmasına vesile olmakta; günahlarımız bağışlanma istidadına kavuşmaktadır. Netice olarak gusül bizim için hususî bir feyiz kaynağıdır.

Belli aralıklarla vücudumuzun temizliğini sağlamak için gusül yapmak bir zorunluluktur. Gusül ile bedenin bütün kirleri yok olur, beden temizlenir. Böylece vücut, sağlık ve sıhhati tehdit eden mikroplardan da arınmış olur.

Günübirlik temizlik için gusül yapıldığında bile, guslün adap ve erkânına riayet ettiğimizde hem hades veya büyük hades hallerinden kurtulmuş oluruz; hem de âdetimizi ibadete çevirmiş oluruz. Bu durumda gusül bir yandan vücudumuzu maddî kirlilerden temizlerken, diğer yandan bizi hem ibadete hazırlamakta, hem de kendisi ibadet sevabı kazandırmaktadır. Gusül aldıktan sonra, ibadet için ayrıca abdest almaya gerek duymayız.

Cünüplük veya aybaşı gibi belirli süreçlerden sonra gusletmenin bir diğer hikmeti de, insana yeniden yaşama enerjisi sağlamasıdır. Hayız veya lohusa durumu ile bitkin ve yorgun düşen; cünüplükle de gevşeklik ve yorgunluk hâline giren insan vücudu, guslettiği anda, kaybettiği enerjisini yeniden toplar, yorgunluk ve bitkinlikten kurtulur. Yeni temizlik süreci insan hayatında yepyeni bir temiz sayfa açar.

Gusletmenin bir diğer hikmeti de, vücudu dinç, dinamik ve canlı tutmasıdır. Varlığının dörtte üçü su olan insan vücudu temiz su ile buluştuğunda, eski yorgunluğunu atar, dinlenme sürecine geçer, yeni bir canlılık ve dinamizm toplar. Gusül ile beraber âdeta hayat yeniden başlar. İnsan ruhu ve duyguları yeniden kendine gelir. İnsan ruhu yeni başarılar için gusül ile beraber kendinde taze güç bulur.

Gusül abdesti şöyle alınır: Hazret-i Âişe Validemiz (ra) şöyle anlatıyor: “Resûlullah (asm) gusül abdesti almak istediği zaman başta ellerini su kabına sokmadan önce yıkardı. Sonra edep yerini yıkar ve namaz abdesti gibi abdest alırdı. Sonra saçını diplerine kadar ıslatırdı. Sonra başından aşağıya üç defa su dökerdi ve bütün vücudunu yıkardı.” 4

Gusül almak için kapalı veya gizli bir yer tercih edilir. Mümkünse avret mahalli bir peştamal veya örtü ile örtülür. Gusle başlarken Besmele çekilir ve niyet edilir. Niyetin kalben yapılması yeterlidir. Kalben, farz olan guslü yaparak cünüplüğü kaldırmaya ya da hayız halinden temizlenmeye; namaz kılmayı ve Kur’ân okumayı kendisine helâl etmeye karar vermek kâfidir.

Şafiîlere ve Malikîlere göre, niyetin kalple beraber dil ile ikrar edilmesi daha efdaldır.

Sonra ellerini bileklerine kadar yıkar. Sonra bedeni üzerinde kirlilik varsa yıkar ve temizler. Kirli olsun, temiz olsun; avret mahallini ve uyluklarını yıkar. Sonra namaz abdesti gibi abdest alır. Abdest esnasında ağzına bol su verir ve çalkalar, oruçlu değilse suyu boğazına kadar vardırıır. Burnuna da bol su çeker ve burnunu temizler.

Su, ayağı altında birikiyorsa ayağını yıkamayı en sona bırakır.

Sonra başını üç defa su dökerek ve ovarak yıkar. Daha sonra sağ omuzundan başlayarak bedeninin sağ tarafını; daha sonra da sol omuzundan başlayarak bedeninin sol tarafını üçer defa ovarak, hiçbir kuru yer bırakmadan yıkar. Yıkılırken göbeğinin oyuğuna, küpe deliklerine, saç ve sakalının arasına daha dikkatli davranır, suyun iyice girmesini sağlar. Gerektiğı şekilde vücudunu ovar.

En sonunda da eğer yerde su birikmiş ise, sudan çıkar ve ayağını yıkar. Yıkandıktan sonra temiz bir havlu ile kurulandır. Ve hızlıca giyinir.

Böylece dört mezhebe göre adabına uygun olarak gusül abdestini almış olur.

Dipnotlar:

- 1- Lem'alar, s. 300.
- 2- Mâide Sûresi, 5/6.
- 3- Nesâî, Gusül, 10.
- 4- Tirmizî, Tahâret, 76.